

Audiència. El pecat original en els ensenyaments de sant Pau

Benet XVI a l'audiència de dimecres 3 de desembre llança preguntes que cal fer-se com a cristià: hi ha el pecat original o no? Però, com a homes d'avui, cal que ens preguntem: Què és el pecat original? Què n'ensenya sant Pau?

16/12/2008

Estimats germans i germanes,

En la catequesi d'avui tractarem les relacions entre Adam i Crist, delineades per sant Pau en la coneguda pàgina de la carta als Romans (Rm 5, 12-21), en la qual lliura a l'Església les línies essencials de la doctrina sobre el pecat original. En veritat, ja en la primera carta als Corintis, tractant sobre la fe en la resurrecció, sant Pau havia introduït la confrontació entre el primer pare i Crist: "Perquè així com per Adam tots moren, així també pel Crist tots tornaran a la vida. (...). El primer home, Adam, vingué a l'existència amb una ànima vivent; el darrer Adam, amb l'esperit vivificant." (1 Co 15, 22-45). Amb Rm 5, 12-21 la confrontació entre Crist i Adam es fa més articulada i il·luminadora: sant Pau recorre la història de la salvació des d'Adam fins a la Llei i des d'aquesta fins a Crist. Al centre de l'escena no es troba Adam, amb les conseqüències del pecat sobre la humanitat, sinó Jesucrist i la gràcia

que, mitjançant Ell, ha estat vessada abundantment sobre la humanitat. La repetició del "molt més" referit a Crist subratlla com el do rebut en Ell sobrepassa amb molt al pecat d'Adam i les seves conseqüències per a la humanitat, fins al punt que sant Pau pot arribar a la conclusió: "Però on abundà el pecat sobreabundà la gràcia" (Rm 5, 20). Per tant, la confrontació que sant Pau traça entre Adam i Crist palesa la inferioritat del primer home respecte a la superioritat del segon.

D'altra banda, per posar en relleu l'incommensurable do de la gràcia, en Crist, sant Pau al·ludeix al pecat d'Adam: es podria dir que, si no hagués estat per demostrar la centralitat de la gràcia, Ell no s'hauria entretingut a parlar del pecat que "Per aquesta raó, així com per un sol home va entrar el pecat al món, i pel pecat, la mort" (Rm 5, 12). Per això, si en la fe de l'Església ha

madurat la consciència del dogma del pecat original, és perquè aquest està inseparablement vinculat a un altre dogma, el de la salvació i la llibertat en Crist. Així doncs, mai no hauríem de tractar sobre el pecat d'Adam i de la humanitat separant-los del context de la salvació, és a dir, sense situar-los a l'horitzó de la justificació en Crist.

Però, com a homes d'avui, cal que ens preguntem: Què és el pecat original? Què ensenya sant Pau? Què ensenya l'Església? És sostenible també avui aquesta doctrina? Molts pensen que, a la llum de la història de l'evolució, no hi hauria ja lloc per a la doctrina d'un primer pecat, que després es difondria en tota la història de la humanitat. I, en conseqüència, també la qüestió de la Redempció i del Redemptor perdria el seu fonament. Per tant: hi ha el pecat original o no?

Per poder respondre hem de distingir dos aspectes de la doctrina sobre el pecat original. Hi ha un aspecte empíric, és a dir, una realitat concreta, visible —jo diria, tangible— per a tothom; i un aspecte misteriós, que concerneix al fonament ontològic d'aquest fet. La dada empírica és que hi ha una contradicció en el nostre ésser. D'una banda, tot home sap que ha de fer el bé i íntimament també el vol fer. Però, al mateix temps, sent un altre impuls a fer el contrari, a seguir el camí de l'egoisme, de la violència, a fer només allò que li agrada, fins i tot sabent que així actua contra el bé, contra Déu i contra el proïsme.

Sant Pau a la seva carta als Romans va expressar aquesta contradicció al nostre ésser amb aquestes paraules: "ja que voler el bé és al meu abast, però no de practicar-lo, perquè no faig el bé que vull, sinó el mal que no vull." (Rm 7, 18-19). Aquesta

contradicció interior del nostre ésser no és una teoria. Cadascun de nosaltres l'experimenta tots els dies. I sobretot veiem sempre com entorn de nosaltres preval aquesta segona voluntat. Només cal pensar en les notícies diàries sobre injustícies, violència, mentida, luxúria. Ho veiem cada dia: és un fet.

Com a conseqüència d'aquest poder del mal en la nostra ànima, s'ha desenvolupat en la història un riu brut, que enverina la geografia de la història humana. El gran pensador francès Blaise Pascal va parlar d'una "segona natura", que se superposa a la nostra natura originària, bona. Aquesta "segona natura" ens presenta el mal com quelcom normal per a l'home. Així també la típica expressió "això és humà" té un doble significat. "Això és humà" pot voler dir: aquest home és bo, realment actua com hauria d'actuar un home. Però "això és humà" pot també voler

dir quelcom fals: el mal és normal, és humà. El mal sembla haver-se convertit en una segona natura. Aquesta contradicció de l'ésser humà, de la nostra història, ha de provocar, i provoca també avui, el desig de redempció. En realitat, el desig que el món canviï i la promesa que es crearà un món de justícia, de pau i de bé, és present pertot arreu: per exemple, en la política tots parlen de la necessitat de canviar el món, de crear un món més just. I precisament això és expressió del desig que hi hagi un alliberament de la contradicció que experimentem en nosaltres mateixos.

Per tant, el fet del poder del mal en el cor humà i en la història humana és innegable. La qüestió és: Com s'explica aquest mal? En la història del pensament, prescindint de la fe cristiana, hi ha un model principal d'explicació, amb algunes variacions. Aquest model diu: l'ésser mateix és

contradictori, porta en ell mateix tant el bé com al mal. En l'antiguitat aquesta idea implicava l'opinió que existeixen dos principis igualment originaris: un principi bo i un principi dolent. Aquest dualisme seria insuperable: els dos principis estan al mateix nivell, i per això existirà sempre, des de l'origen de l'ésser, aquesta contradicció. Així doncs, la contradicció del nostre ser reflectiria només la contrarietat dels dos principis divins, per dir-ho així.

En la versió evolucionista, atea, del món, torna d'una manera nova aquesta mateixa visió. Tot i que, en aquesta concepció, la visió de l'ésser és monista, se suposa que l'ésser com a tal des del principi porta en ell mateix el bé i el mal. L'ésser mateix no és simplement bo, sinó obert al bé i al mal. El mal és tan originari com el bé. I la història humana desenvoluparia només el model ja present en tota l'evolució precedent.

Allò que els cristians anomenen pecat original només seria en realitat el caràcter mixt de l'ésser, una barreja de bé i de mal que, segons aquesta teoria, pertany a la natura mateixa de l'ésser. En el fons, és una visió desesperada: si és així, el mal és invencible. Al final només hi compta el propi interès. I tot progrés caldria pagar-lo necessàriament amb un riu de mal, i qui volgués servir al progrés hauria d'acceptar pagar aquest preu. La política, en els fons, està plantejada sobre aquestes premisses, i veiem els seus efectes. Aquest pensament modern, al final, només pot crear tristesa i cinisme.

Així, preguntem novament: Què diu la fe, testificada per sant Pau? Com a primer punt, la fe confirma el fet de la competició entre ambdues natures, el fet d'aquest mal l'ombra del qual pesa sobre tota la Creació. Hem escoltat el capítol 7 de la carta als Romans, però podríem afegir el

capítol 8. El mal existeix, senzillament. Com a explicació, en contrast amb els dualismes i els monismes que hem considerat breument i que ens han semblat desoladors, la fe ens diu: hi ha dos misteris de llum i un misteri de foscor, que nogensmenys està envoltat pels misteris de llum. El primer misteri de llum és aquest: la fe ens diu que no hi ha dos principis, un de bo i un de dolent, sinó que hi ha un sol principi, el Déu creador, i aquest principi és bo, només bo, sense ombra de mal. Per això, tampoc l'ésser és una barreja de bé i de mal; l'ésser com a tal és bo i per això és un bé existir, és un bé viure. Aquest és l'anunci gojós de la fe: només hi ha una font bona, el Creador. Així doncs, viure és un bé; ésser home, dona, és quelcom bo; la vida és un bé. Després segueix un misteri de foscor, de nit. El mal no ve de la font del mateix ésser, no és igualment originari. El mal ve d'una

llibertat creada, d'una llibertat que n'abusa.

Com ha estat possible, com ha succeït? Això roman fosc. El mal no és lògic. Només Déu i el bé són lògics, són llum. El mal roman misteriós. Se'l representa amb grans imatges, com ho fa el capítol 3 del Gènesi, amb la visió dels dos arbres, de la serp, de l'home pecador. Una gran imatge que ens fa endevinar, però que no pot explicar el que és en si mateix il·lògic. Podem endevinar, no explicar; ni tan sols podem narrar-ho com un fet al costat d'un altre, perquè és una realitat més fonda. Continua sent un misteri de fosc, de nit.

Però se li afegeix immediatament un misteri de llum. El mal ve d'una font subordinada. Déu amb la seva llum és més fort. Per això, el mal pot ser superat. Per això la criatura, l'home, és guarible. Les visions dualistes,

inclòs el monisme de l'evolucionisme, no poden dir que l'home és sanable; però si el mal procedeix només d'una font subordinada, és cert que l'home pot guarir-se. I el llibre de la Saviesa diu: "Les criatures del món són saludables" (Sa 1, 14).

I finalment, com últim punt, l'home no sols es pot guarir, de fet està sanat. Déu ha introduït la guarició. Ha entrat personalment en la història. A la permanent font del mal ha oposat una font de pur bé. Crist crucificat i ressuscitat, nou Adam, oposa al riu brut del mal un riu de llum. I aquest riu és present en la història: són els sants, els grans sants, però també els sants humils, els simples fidels. El riu de llum que procedeix de Crist hi és present, és poderós.

Germans i germanes, és temps d'advent. En el llenguatge de

l'Església la paraula advent té dos significats: presència i espera.

Presència: la llum hi és present, Crist és el nou Adam, és amb nosaltres i enmig de nosaltres. Ja brilla la llum i hem d'obrir els ulls del cor per veure-la, per introduir-nos al riu de la llum. Sobretot, hem d'agraciar el fet que Déu mateix ha entrat en la història com nova font de bé. Però advent vol dir també espera. La nit fosca del mal és encara forta. Per això resem en advent amb l'antic poble de Déu: "Rorate caeli desuper" .

I preguem amb insistència: Veniu Jesús; veniu, doneu força a la llum i al bé; veniu a on domina la mentida, la ignorància de Déu, la violència, la injustícia; veniu, Senyor Jesús, doneu força al bé en el món i ajudeu-nos a ésser portadors de la vostra llum, agents de pau, testimonis de la veritat. Veniu, Senyor Jesús!

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-
el-pecat-original-en-els-ensenyaments-
de-sant-pau/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/audiencia-el-pecat-original-en-els-ensenyaments-de-sant-pau/) (15/08/2025)